

LABORATOR TRANSNAȚIONAL

FINANȚARE INTELIGENTĂ, GHIȘEE UNICE ȘI RENOVARE INCLUSIVĂ

ONLINE | OCTOMBRIE 2025

Proiectul este cofinanțat de Programul Uniunii Europene pentru Mediu și
Acțiune climatică (LIFE) în temeiul acordului de grant nr. 101120412.

DESPRE LABORATORUL TRANSNAȚIONAL

Al doilea laborator transnațional al proiectului SMAFIN Expanded a fost organizat sub forma unui eveniment tematic online, la care au participat instituții europene, autorități naționale, instituții financiare, agenții energetice, experți tehnici și dezvoltatori de proiecte din mai multe țări europene.

Laboratorul s-a concentrat pe implementarea de soluții inteligente de finanțare pentru eficiența energetică, acordând o atenție specială ghișeelor unice, mobilizării capitalului privat, alinierii reglementărilor și politicilor și incluziunii grupurilor vulnerabile.

Au fost abordate principalele provocări legate de transpunerea obiectivelor politicii europene în măsuri eficiente la nivel național și local.

DE CE ESTE IMPORTANTĂ ACEASTĂ DISCUȚIE ÎN MOMENTUL DE FAȚĂ

Evoluțiile recente ale politicilor UE sporesc atât ambiția, cât și complexitatea cerințelor în materie de renovare energetică. Aceste evoluții includ Directiva revizuită privind Performanța Energetică a Clădirilor, Directiva revizuită privind Eficiența Energetică și înființarea Fondului Social pentru Climă.

În același timp, instituțiile financiare funcționează în conformitate cu cerințe suplimentare legate de raportarea privind sustenabilitatea, alinierea la taxonomia UE și gestionarea riscurilor ESG (Mediu, Social, Guvernanță).

În ciuda obiectivelor politice clare, rezultatele punerii în aplicare rămân inegale în statele membre. Obstacolele persistente continuă să afecteze progresul, printre acestea numărându-se structurile de guvernanță fragmentate, capacitatea tehnică și administrativă limitată, canalele de cerere slabe, complexitatea administrativă și procedurală.

PRINCIPALELE PROVOCĂRI IDENTIFICATE LA NIVEL DE POLITICI PUBLICE ȘI PIAȚĂ

DEPENDENȚA EXCESIVĂ DE INSTRUMENTE BAZATE PE SUBVENȚII

Programele bazate pe subvenții au fost recunoscute ca fiind utile pentru activarea inițială a pieței. Cu toate acestea, dependența excesivă de subvenții a fost identificată ca limitând participarea sectorului privat și reducând scalabilitatea pe termen lung a cadrelor de finanțare.

STRUCTURI FRAGMENTATE DE GUVERNANȚĂ ȘI DE IMPLEMENTARE

Coordonarea limitată între ministere, instituții financiare, municipalități și intermediari tehnici a fost identificată ca o provocare recurentă.

Rolurile și responsabilitățile neclare reduc eficacitatea instrumentelor de finanțare și capacitatea acestora de a ajunge la utilizatorii finali.

CERERE SCĂZUTĂ ȘI PORTOFOLIU LIMITAT DE PROIECTE

În ciuda disponibilității instrumentelor de finanțare, cererea pentru renovarea energetică rămâne mai mică decât se anticipase.

Participanții au asociat acest lucru cu incertitudinea, lipsa de încredere și accesul limitat la asistență tehnică, în special în sectorul rezidențial.

COMPLEXITATEA REGLEMENTĂRILOR ȘI A ADMINISTRĂRII

Normele de eligibilitate, cerințele în materie de documentare și obligațiile de raportare sporesc costurile tranzacțiilor atât pentru instituțiile financiare, cât și pentru gospodării, reducând astfel atractivitatea investițiilor în eficiența energetică.

DEFICIENȚE DE CAPACITATE LA NIVEL LOCAL ȘI INTERMEDIAR

Autoritățile locale sunt din ce în ce mai solicitate să sprijine programele de renovare și gospodăriile vulnerabile.

Expertiza tehnică limitată, resursele administrative și cadrele instituționale instabile au fost identificate ca fiind constrângeri care afectează dezvoltarea unor proiecte fiabile.

SOLUȚII ȘI MECANISME DE ACTIVARE DISCUTATE

INSTRUMENTE COMBinate DE FINANȚARE ȘI DE PARTAJARE A RISCULUI

Modelele de finanțare care combină subvenții, împrumuturi și garanții sprijină îmbunătățirea bancabilității și mobilizarea capitalului privat. Eficacitatea acestora depinde de cadrele de politici publice coerente, de criterii clare de eligibilitate, de structuri de finanțare previzibile și de monitorizarea transparentă a rezultatelor.

GHIȘEELE UNICE CA MECANISME PENTRU CREȘTEREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE

Ghișeele unice acționează ca intermediari care sprijină gospodăriile, instituțiile financiare și autoritățile publice pe parcursul întregului proces de renovare. Funcțiile lor includ pregătirea proiectelor, evaluarea tehnică, sprijinul administrativ și facilitarea accesului la finanțare. Eficacitatea acestora depinde de recunoașterea instituțională, de mecanismele stabile de finanțare și de integrarea în cadrele politice naționale.

ROLUL INSTITUȚIILOR FINANCIARE

Instituțiile financiare funcționează din ce în ce mai mult în conformitate cu cerințele de reglementare și raportare legate de sustenabilitate. Produsele financiare standardizate, date fiabile privind performanța energetică și instrumentele tehnice de evaluare a riscurilor sprijină extinderea portofoliilor de eficiență energetică și gestionarea riscurilor asociate.

DATE, MONITORIZARE ȘI TRANSPARENȚĂ

Date fiabile privind performanța energetică, costurile de investiție și rezultatele sunt o condiție prealabilă pentru o finanțare eficientă. Instrumente precum pașapoartele de renovare și sistemele digitale de monitorizare contribuie la transparența și încrederea participanților pe piață.

ECHITATE, GRUPURI VULNERABILE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

Combaterea sărăciei energetice și a vulnerabilității sociale necesită abordări politice specifice, care să depășească simpla disponibilitate a fondurilor. Eficacitatea măsurilor depinde de elaborarea unor politici coerente și de mecanisme adecvate de punere în aplicare, inclusiv mecanisme clare de orientare, coordonarea între politicile energetice, de locuire și sociale, precum și implicarea actorilor locali de încredere.

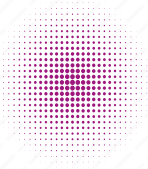
Asistența tehnică limitată și procedurile administrative complexe continuă să restricționeze accesul gospodăriilor vulnerabile la finanțarea pentru renovare. Ghișeele unice și intermediarii locali sprijină accesul prin furnizarea de informații accesibile, sprijin în luarea deciziilor și facilitarea accesului la finanțare.

Fondul Social pentru Climă reprezintă un instrument cu potențialul de a consolida politicile de renovare incluzive. Eficacitatea sa depinde de definirea clară a grupurilor eligibile, de alinierea la schemele naționale existente și de o capacitate administrativă și de execuție suficientă.

CONCLUZII CHEIE DIN LABORATORUL TRANSNAȚIONAL

- Strategiile de renovare pe termen lung necesită cadre de finanțare care să depășească programele bazate pe subvenții.
- Ghișeele unice au fost identificate ca mecanisme relevante pentru reducerea complexității și sprijinirea accesului la finanțare.
- Instrumentele de partajare a riscurilor, garanțiile și standardizarea au fost asociate cu o mai bună mobilizare a capitalului privat.
- Provocările legate de cerere au fost asociate în primul rând cu sprijinul tehnic limitat, complexitatea procedurală și factorii legați de încredere.
- Disponibilitatea datelor, monitorizarea și transparența au fost considerate importante pentru creșterea investițiilor și îndeplinirea cerințelor de reglementare.
- Abordările incluzive în materie de renovare necesită instrumente specifice și coordonare între domeniile de politică

RELEVANȚA PENTRU DECIDENȚII POLITICI ȘI PĂRȚILE INTERESATE

- Provocări recurente legate de guvernanță, capacitate și cerere apar în diferite contexte naționale.
- Implementarea eficientă depinde de coerența dintre obiectivele politicilor, instrumentele de finanțare și mecanismele de punere în aplicare.

Rezultatele celui de-al doilea Laborator Transnațional susțin obiectivele proiectului SMAFIN Expanded și contribuie la abordări scalabile și incluzive de finanțare a eficienței energetice la nivel european.

